

Dag og Tid
31/1 - 20

Eksport av norsk vindkraft har minimal effekt på klima

KLIMA

OLAV HJELJORD

Jon Naustdalslid hevder i et innlegg i Dag og Tid 17. januar at norsk fornybar kraft (eg. vindkraft) som eksporteres til Europa, fjerner CO₂-utslipp ved å erstatte en tilsvarende mengde fossil kraft. Men så enkelt er det ikke. Norge er medlem av EUs kvotesystem (EU ETS). Det ble etablert i 2006 og dekker klimagassutslipp fra energiproduksjon, industri og fly.

Kvotesystemet innebærer at det settes et tak på kvantumet av klimagasser som Europas industri kan slippe ut. Litt forenklet fungerer det slik: Kvoteprisen bestemmes for hvert år etter den enkelte bedrifts utslipp ved inngangen til året, og kvotetaket skal senkes fra ett år til neste. Dermed reduseres EUs (bedriftenes) klimautslipp. Kvoteprisen gis delvis gratis til bedriftene, delvis må de kjøpes i et marked. En kvote tilsvarer et tonn utslipp av

CO₂ og har for tiden en pris på ca. 25 euro. Kvoteprisen i markedet bestemmes etter de tradisjonelle mekanismene for tilbud og etterspørsel. Dersom en bedrift ønsker å øke produksjonen, må den kjøpe kvoter i dette markedet. Motsatt, ved redusert utslipp, kan den selge kvoter til markedet.

Dersom en bedrift legges ned, selges kvotene. Dermed øker tilbudet, og kvoteprisene går ned. Paradokset er da at det blir billigere å forurense. Det skjedde da industrien kollapset i Øst-Europa. Vi vil få den samme effekten når bedriftene kjøper forurensningsfri kraft fra vindindustrien. Bedriften får da kvoter til overs som sendes ut i markedet. Dette vil igjen øke tilbudet og dermed redusere prisen på kvotene. Altså igjen at det blir billigere for den enkelte bedrift å forurense. Dette vil spise opp mye av effekten av vindkraften ved å gi mindre insentiver for industrien til å erstatte fossil teknologi.

Utslippet av klimagasser kan altså bare reduseres ved at kvotetaket senkes. Dette har systemet i noen grad tatt høyde for. Ved større kvoteoverskudd blir deler av overskuddet dratt inn og tilbudet regulert gjennom den såkalte markedsstabiliseringsreserven. Blir overskuddet av kvoter stort, vil det bli mulig permanent å slette kvotene og dermed senke kvote(forurensnings)taket.

Men dessverre, Norges eksport av strøm på ca. 10 TWh årlig målt mot EUs forbruk på 3500 TWh er altfor lite til å ha noen effekt på kvotetaket. Tvert imot. Dersom det marginalt senker CO₂ prisene i markedet, vil det heller bidra til økte CO₂-utslipp. Som påpekt av Jon Hustad i Dag og Tid 17. januar: «Dei særnorske tiltaka hjelper ikkje klimaet, men er ei overføring av norsk velstand til andre land.» Jmfør for eksempel krafteksport som følge av subsidiert vindkraft.